LIKUMI

Izdevējs: Rīgas dome
Veids: saistošie noteikumi
Numurs: RD-26-37-sn
Pieņemts: 26.02.2026.
Stājas spēkā: 06.03.2026.

Publicēts:
Latvijas Vēstnesis, 45, 05.03.2026.
OP numurs: 2026/45.51

Rīgas domes saistošie noteikumi Nr. RD-26-37-sn

Rīgā 2026. gada 26. februārī (prot. Nr. 18, 96. §)

Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā

Izdoti saskaņā ar Pašvaldību likuma 44. panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Saistošie noteikumi (turpmāk – noteikumi) nosaka kārtību, kādā Rīgas valstspilsētas pašvaldība (turpmāk – pašvaldība) atbalsta sociālās uzņēmējdarbības attīstību Rīgā, piešķirot finanšu līdzekļus sociālajam uzņēmumam fiziskās vides piekļūstamības uzlabošanai (turpmāk – līdzfinansējums), pilnveidojot darba vai pakalpojumu sniegšanas vidi personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem.

2. Līdzfinansējums tiek piešķirts kārtējā kalendāra gadā pašvaldības budžetā paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros.

II. Attiecināmās izmaksas un līdzfinansējuma saņēmēji

3. Līdzfinansējums vienam projektam ir 90 % no attiecināmajām izmaksām, kas radušās ne agrāk kā viena gada laikā pirms pieteikuma iesniegšanas dienas, bet ne vairāk kā 15 000 *euro*. Līdzfinansējuma saņēmējs (turpmāk arī – pretendents), kas nav reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, attiecināmajās izmaksās iekļauj pievienotās vērtības nodokli. Ja līdzfinansējuma saņēmējs ir reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, pievienotās vērtības nodokli attiecināmajās izmaksās neiekļauj.

4. Uz līdzfinansējumu attiecināmās izmaksas ir šādas:

4.1. būvniecības izmaksas, kas saistītas ar fiziskās vides pieejamības nodrošināšanu personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem, piemēram, uzbrauktuvju izbūve, sliekšņu nolīdzināšana, durvju ailu paplašināšana, sanitārtehnisko un higiēnas telpu pielāgošana;

4.2. būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādes un būves nodošanas ekspluatācijā izmaksas projektā paredzētajām darbībām, tai skaitā nepieciešamās izpētes, kā arī vides piekļūstamības eksperta konsultāciju, audita un atzinuma sagatavošanas izmaksas, ja to veikšana ir nepieciešama pieteikumā aprakstītā projekta realizācijai;

4.3. reljefas virsmas, kontrastējoša krāsojuma pie līmeņu un virsmu maiņas, marķējumu un piktogrammu, kā arī margu izveide būvēs, iekārtu un aprīkojuma (piemēram, ratiņkrēsla pacēlājs, automātiski veramas durvis un

fiksējoši durvju mehānismi, aprīkojums higiēnas telpu pielāgošanai), kas nodrošina fiziskās vides pieejamību personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem, iegāde un uzstādīšana.

5. Līdzfinansējumu piešķir juridiskai personai, kas atbilst šādām prasībām:

5.1. pretendents ir Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra komercreģistrā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas pieteikuma iesniegšanas dienā:

5.1.1. ir ieguvusi sociālā uzņēmuma statusu atbilstoši Sociālā uzņēmuma likuma prasībām;

5.1.2. veic saimniecisko darbību pašvaldības administratīvajā teritorijā vai plāno paplašināt saimniecisko darbību, izvēršot to pašvaldības administratīvajā teritorijā;

5.2. pretendentam pieteikuma iesniegšanas, lēmuma pieņemšanas un līguma par līdzfinansējuma piešķiršanu (turpmāk – līgums) slēgšanas brīdī nav nodokļu un citu valsts vai pašvaldību noteikto obligāto maksājumu parāda, kas pārsniedz 150 *euro*;

5.3. pretendentam nav ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta, netiek īstenots tiesiskās aizsardzības process vai tam nav pasludināts maksātnespējas process, tas netiek apsūdzēts naudas atmazgāšanā un sankciju pārkāpšanas regulējuma neievērošanā, tā saimnieciskā darbība nav izbeigta vai apturēta vai tas neatbilst valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, lai tam pēc kreditoru pieprasījuma piemērotu maksātnespējas procedūru.

III. Pieteikumu iesniegšanas kārtība

6. Lai pieteiktos līdzfinansējumam, pretendents laikposmā no kārtējā kalendāra gada 1. aprīļa līdz 30. septembrim Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centrā (turpmāk – Centrs) iesniedz:

6.1. pieteikumu (1. pielikums);

6.2. dokumentu, kas apliecina pretendenta telpu lietošanas tiesības (īpašuma, nomas vai cita veida lietošanas tiesību apliecinošs dokuments) vismaz divus gadus pēc līdzfinansējuma saņemšanas;

6.3. telpu īpašnieka piekrišanu vides piekļūstamības uzlabošanai ar būvniecību nesaistītas telpu pielāgošanas gadījumā, ja telpas nav pretendenta īpašumā vai šādas tiesības nav paredzētas 6.2. apakšpunktā norādītajā dokumentā;

6.4. ja projekta ietvaros paredzēta būvniecība, Būvniecības informācijas sistēmā (turpmāk – BIS) akceptētās būvniecības ieceres dokumentācijas BIS lietas numuru vai iesniegtā paziņojuma par būvniecību BIS lietas numuru;

6.5. vides piekļūstamības eksperta, kas saņēmis Labklājības ministrijas izsniegtu apliecību par sekmīgu vides piekļūstamības mācību apguvi, atzinumu par projektā paredzētā vides piekļūstamības risinājuma atbilstību pretendenta izvirzītā mērķa sasniegšanai;

6.6. indikatīvu projekta realizācijas izmaksu aprēķinu (tāmi);

6.7. citu informāciju, kuru pretendents uzskata par svarīgu.

7. Noteikumu 6. punktā minētos dokumentus pretendents iesniedz elektroniskā formātā, nosūtot uz:

7.1. Centra oficiālo elektronisko adresi;

7.2. elektroniskā pasta adresi: aic@riga.lv.

8. Pretendents kalendāra gadā var saņemt līdzfinansējumu vienam projektam. Pretendents nevar atkārtoti pieteikt projektu, par kuru jau ticis piešķirts līdzfinansējums.

IV. Līdzfinansējuma piešķiršana

9. Lēmumu par līdzfinansējuma piešķiršanu un tā apmēru vai atteikumu piešķirt līdzfinansējumu pieņem Centrs.

10. Centrs pieteikumus izskata to iesniegšanas secībā.

11. Līdzfinansējumu nepiešķir, ja:

11.1. tiek pārkāpti *de minimis* atbalsta piešķiršanas nosacījumi;

11.2. pretendents neatbilst noteikumu prasībām vai nav izpildījis noteikumu prasības;

11.3. pašvaldības kārtējā gada budžeta ietvaros ir izlietots atbalsta programmas mērķim paredzētais finansējums;

11.4. saskaņā ar iesniegto pieteikumu līdzfinansējumu plānots izlietot projekta izmaksām, kas neatbilst noteikumu 4. punktā minētajām attiecināmajām izmaksām.

12. Pamatojoties uz Centra lēmumu par līdzfinansējuma piešķiršanu un tā apmēru, Centrs un pretendents slēdz līgumu, nosakot:

12.1. līdzfinansējuma piešķiršanas kārtību;

12.2. līguma izpildes kontroles kārtību;

12.3. līdzfinansējuma atmaksu tā piešķiršanas nosacījumu pārkāpšanas gadījumos;

12.4. līguma izbeigšanu;

12.5. strīdu risināšanas kārtību.

13. Paziņojums par pretendentam piešķirto līdzfinansējumu tiek publicēts pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv.

14. Noteikumu ietvaros piešķirtā *de minimis* atbalsta uzskaiti nodrošina Centrs.

V. Līdzfinansējuma izmaksa un līdzfinansējuma saņēmēja pienākumi

15. Pamatojoties uz Centra lēmumu un noslēgto līgumu, tiek veikta līdzfinansējuma izmaksa.

16. Līdzfinansējuma izmaksa notiek vienā maksājumā uz pieteikumā norādīto bankas kontu.

17. Lai nodrošinātu piešķirtā līdzfinansējuma izmantošanu tam paredzētajam mērķim, līdzfinansējuma saņēmējs iesniedz Centram atskaiti (2. pielikums) par tā izlietošanu atbilstoši līguma nosacījumiem.

18. Līdzfinansējuma saņēmējs 20 darba dienu laikā pēc Centra pieprasījuma vēstules saņemšanas atmaksā saņemto līdzfinansējumu, ja:

18.1. nav iesniedzis izdevumus apliecinošus dokumentus, nav iesniedzis atskaites līgumā noteiktajos termiņos vai ir iesniedzis tās neatbilstošā formā;

18.2. tam piešķirto līdzfinansējumu izlietojis citu mērķu sasniegšanai, nekā norādīts līgumā;

18.3. 12 mēnešu laikā no līdzfinansējuma saņemšanas nav īstenojis pieteikumā norādīto projektu;

18.4. nav izpildījis noteikumu 19. punktā minēto pienākumu (šajā gadījumā atmaksā līdzfinansējuma daļu proporcionāli telpu neizmantošanas laikam).

19. Līdzfinansējuma saņēmējam ir pienākums vismaz divus gadus pēc līdzfinansējuma saņemšanas nodarbināt vai sniegt pakalpojumus personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem telpās, kurās veikta projekta realizācija atbilstoši noteikumu 4. punktā noteiktajam.

VI. *De minimis* atbalsta nosacījumi

20. Centrs piešķir līdzfinansējumu kā *de minimis* atbalstu, ievērojot Eiropas Komisijas 2023. gada 13. decembra Regulā (ES) Nr. 2023/2831 "Par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam" (turpmāk – Regula) noteiktos piešķiršanas nosacījumus.

21. Centrs veic *de minimis* pretendenta izvērtēšanu atbilstoši Regulas nosacījumiem *de minimis* atbalsta piešķiršanas brīdī.

22. *De minimis* atbalstu uzskata par piešķirtu ar dienu, kad Centrs noslēdzis līgumu ar pretendentu par līdzfinansējuma piešķiršanu.

23. Piešķirot *de minimis* atbalstu, Centrs pārbauda, vai plānotais *de minimis* atbalsts kopā ar iepriekšējos trīs gados, skaitot no atbalsta piešķiršanas dienas, piešķirto *de minimis* atbalstu viena vienota uzņēmuma līmenī nepārsniedz Regulas 3. panta 2. punktā noteikto maksimālo *de minimis* atbalsta apmēru. Viens vienots uzņēmums ir uzņēmums, kas atbilst Regulas 2. panta 2. punktā noteiktajam.

24. Līdzfinansējums kā *de minimis* atbalsts tiek piešķirts kā vienreizējs maksājums.

25. *De minimis* atbalstu saskaņā ar Regulu piešķir, ievērojot Regulas 1. panta 1. punktā minētos nozaru un darbību ierobežojumus. Ja pretendents vienlaikus darbojas vienā vai vairākās Regulas 1. panta 1. punkta a), b), c) un d) apakšpunktā minētajās nozarēs, atbalstu drīkst piešķirt tikai tad, ja pretendents nodrošina šo nozaru darbību vai uzskaites nodalīšanu, lai saskaņā ar Regulas 1. panta 2. punktu darbības izslēgtajās nozarēs negūst labumu no *de minimis* atbalsta, ko piešķir saskaņā ar noteikumiem.

26. Noteikumu ietvaros piešķirto *de minimis* atbalstu drīkst kumulēt ar citu *de minimis* atbalstu, tai skaitā attiecībā uz vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām, līdz Regulas 3. panta 2. punktā noteiktajam attiecīgajam robežlielumam, kā arī drīkst kumulēt ar citu komercdarbības atbalstu, tai skaitā attiecībā uz vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja netiek pārsniegta attiecīgā maksimālā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa, kāda noteikta komercdarbības atbalsta programmā, ad-hoc lēmumā vai Eiropas Komisijas lēmumā. *De minimis* atbalstu ar citu *de minimis* atbalstu par vienām un tām pašām izmaksām var apvienot, ja pēc atbalstu apvienošanas atbalsta vienībai vai izmaksu pozīcijai attiecīgā maksimālā atbalsta intensitāte nepārsniedz 100 %.

27. Ja par vienām un tām pašām projekta attiecināmajām izmaksām tiek piešķirts atbalsts vairāku komercdarbības atbalsta programmu ietvaros, atbalsta saņēmējs iesniedz informāciju par plānoto un piešķirto atbalstu, tai skaitā par tām pašām attiecināmajām izmaksām, norādot atbalsta piešķiršanas datumu (tai skaitā plānoto atbalsta piešķiršanas datumu), atbalsta intensitāti, atbalsta sniedzēju, atbalsta pasākumu vai investīciju un plānoto vai piešķirto atbalsta summu.

28. Centrs uzglabā visus ar *de minimis* atbalsta piešķiršanu saistītos datus 10 gadus, sākot no dienas, kurā saskaņā ar noteikumos noteikto piešķirts pēdējais *de minimis* atbalsts.

29. *De minimis* atbalsta saņēmējs uzglabā visus ar *de minimis* atbalsta piešķiršanu saistītos datus 10 gadus no *de minimis* atbalsta piešķiršanas dienas atbilstoši Regulas 6. panta 3. un 7. punktam.

30. *De minimis* atbalsta piešķiršana un uzskaite tiek veikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par *de minimis* atbalsta uzskaites un piešķiršanas kārtību. Noteikumu ietvaros piešķirtā *de minimis* atbalsta uzskaiti nodrošina Centrs. Pretendents pieteikumā norāda *de minimis* atbalsta uzskaites sistēmā aizpildītās veidlapas identifikācijas numuru.

31. Ja tiek pārkāpti Regulas nosacījumi, *de minimis* atbalsta saņēmējam ir pienākums atmaksāt Centram noteikumu ietvaros saņemto nelikumīgo *de minimis* atbalstu kopā ar procentiem no līdzekļiem, kas ir brīvi no komercdarbības atbalsta, atbilstoši Komercdarbības atbalsta kontroles likuma IV vai V nodaļas nosacījumiem.

32. *De minimis* atbalstu noteikumu ietvaros piešķir līdz 2031. gada 30. jūnijam.

VII. Noslēguma jautājums

33. Atzīt par spēku zaudējušiem Rīgas domes 2024. gada 18. decembra saistošos noteikumus Nr. RD-24-318-sn "Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā" (Latvijas Vēstnesis, 2025, Nr. 3).

Rīgas domes priekšsēdētājs *V. Kleinbergs*

1. pielikums
Rīgas domes 2026. gada 26. februāra
saistošajiem noteikumiem Nr. RD-26-37-sn

PIETEIKUMS
līdzfinansējuma piešķiršanai sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā

1. SADAĻA – ZIŅAS PAR PRETENDENTU

1.1. Pretendents	
Nosaukums	
Juridiskā adrese	
Faktiskā adrese	
Reģistrācijas numurs	
De minimis veidlapas Nr.	
Tālrunis	
E-pasta adrese	
Mājaslapa	
Bankas nosaukums	
Bankas konta Nr.	
Bankas kods	
Pretendenta amatpersona juridiskai personai vai pilnvarotā persona:	
Vārds, uzvārds	
Amata nosaukums	
Pārstāvības pamats (statūti, pilnvarojums, cits)	

1.2. Pretendenta kontaktpersona	
Vārds, uzvārds	
Amata nosaukums	
Tālrunis	
E-pasta adrese	

2. SADAĻA – FINANSIĀLĀ ATBALSTA IZLIETOŠANAS MĒRĶIS	
Projekta ietvaros tiks veikta:	**Projekta realizēšanai nepieciešamais līdzfinansējuma apmērs** (*euro*)
☐ būvniecība _____ (*norādīt BIS lietas numuru**) ☐ ar būvniecību nesaistīta telpu pielāgošana ☐ ar projekta realizāciju saistītās dokumentācijas izstrāde *(atzīmēt)*	

3. SADAĻA – APRAKSTS PAR: **• PRETENDENTA ESOŠO VAI PLĀNOTO DARBĪBU TELPĀS (norādot adresi un kadastra Nr.);**

• PAREDZĒTO VIDES PIEKĻŪSTAMĪBAS RISINĀJUMU;
• IZVĒLĒTĀ VIDES PIEKĻŪSTAMĪBAS RISINĀJUMA POZITĪVO IETEKMI UZ NODARBINĀTO PERSONU AR INVALIDITĀTI DARBA PIENĀKUMU IZPILDI VAI LABBŪTĪBU DARBA VIETĀ (norādot, cik šādu personu tiek nodarbināts vai ir plānots nodarbināt uzņēmumā)
vai
• IZVĒLĒTĀ VIDES PIEKĻŪSTAMĪBAS RISINĀJUMA POZITĪVO IETEKMI UZ UZŅĒMĒJA SNIEGTĀ PAKALPOJUMA PIEEJAMĪBU PERSONĀM AR FUNKCIONĒŠANAS IEROBEŽOJUMIEM;
• PROGNOZĒJAMO PROJEKTA REALIZĀCIJAS POZITĪVO IETEKMI UZ UZŅĒMUMA SAIMNIECISKO DARBĪBU.
(ne vairāk par 2000 rakstu zīmēm)

4. APLIECINĀJUMS

Parakstot šo pieteikumu, pretendents apliecina, ka:
- šajā pieteikumā un tā pielikumos sniegtās ziņas un apliecinājumi ir patiesi;
- pretendentam nav Valsts ieņēmumu dienesta publiskojamo datu bāzē fiksētu un citu valsts vai pašvaldību noteikto obligāto maksājumu parāda, kas pārsniedz 150 *euro***;
- pretendentam nav ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta, netiek īstenots tiesiskās aizsardzības process vai tam nav pasludināts maksātnespējas process, tas netiek apsūdzēts naudas atmazgāšanā un sankciju pārkāpšanas regulējuma neievērošanā, tā saimnieciskā darbība nav izbeigta vai apturēta vai tas neatbilst valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, lai tam pēc kreditoru pieprasījuma piemērotu maksātnespējas procedūru;
- pretendents neveic darbību Sociālā uzņēmuma likuma 9. panta sestajā daļā un Eiropas Komisijas 2023. gada 13. decembra Regulas (ES) Nr. 2023/2831 "Par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam" 1. panta 1. punktā minētajās nozarēs;
- pretendenta rīcībā pieejami stabili un pietiekami finanšu līdzekļi un citi resursi, lai noteiktajā apmērā nodrošinātu pieteikumā aprakstītā pasākuma īstenošanu;
- pretendenta saimnieciskā darbība tiek veikta vai ir plānots to veikt Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā;
- pretendents ir iepazinies ar Rīgas domes 202_. gada __. _____ saistošajiem noteikumiem Nr. RD-2_-__-sn "Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā" un atzīst tos par saprotamiem un izpildāmiem;
- pieteikumā norādītie fizisko personu dati ir apstrādāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un pieteikumā norādītās personas ir informētas par viņu datu apstrādi, tai skaitā nodošanu Rīgas valstspilsētas pašvaldībai.

Pielikumā:

☐ dokumenta kopija, kas apliecina pretendenta telpu lietošanas tiesības (īpašuma, nomas vai cita veida lietošanas tiesību apliecinošs dokuments);

☐ telpu īpašnieka piekrišana ar būvniecību nesaistītai vides pielāgošanai tā īpašumā esošajās telpās;

☐ *de minimis* atbalsta uzskaites valsts informācijas sistēmas datne PDF formātā***;

☐ vides piekļūstamības eksperta atzinums par paredzētā risinājuma atbilstību pretendenta izvirzītā mērķa sasniegšanai;

☐ indikatīva projekta realizācijas izmaksu aplēse (tāme) xls vai xlsx formātā;

☐ Valsts ieņēmumu dienesta vai pašvaldības kompetentās institūcijas izdota lēmuma par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu vai atlikšanu kopija vai citi objektīvi pierādījumi nodokļu parāda neesībai;

☐ *(norādīt pievienoto dokumentu)*

citi dokumenti, kuri sniedz būtisku informāciju, kas ir svarīga pieteikuma izskatīšanā un lēmuma pieņemšanā par līdzfinansējuma piešķiršanu.

* Atbilstoši saistošo noteikumu 6.4. apakšpunktam.

**Ja pretendenta rīcībā ir Valsts ieņēmumu dienesta vai pašvaldības kompetentās institūcijas izdots lēmums par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu vai atlikšanu vai citi objektīvi pierādījumi par nodokļu parādu neesību, pretendents pieteikumam pievieno to kopijas.

*** Ja pieteikumā nav norādīts *de minimis* atbalsta uzskaites valsts informācijas veidlapas identifikācijas numurs.

Datums: _____

_____ _____

(pretendenta iesniedzēja / pārstāvja vārds, uzvārds) *(drošs elektroniskais paraksts)*

Rīgas domes priekšsēdētājs *V. Kleinbergs*

2. pielikums
Rīgas domes 2026. gada 26. februāra
saistošajiem noteikumiem Nr. RD-26-37-sn

ATSKAITE
par Rīgas valstspilsētas pašvaldības piešķirtā līdzfinansējuma izlietojumu

1. Līdzfinansējuma saņēmējs	
Nosaukums	
Reģistrācijas numurs	
Faktiskā adrese, kurā realizēts projekts	

2. Līguma datums un Nr.

3. Līdzfinansējums tika novirzīts:
☐ būvniecībai ☐ ar būvniecību nesaistītai telpu pielāgošanai ☐ ar projekta realizāciju saistītās dokumentācijas izstrādei *(atzīmēt atbilstošo)*

4. Finanšu atskaite par piešķirtā līdzfinansējuma izlietojumu

Atskaites periods: no ___.___.20__. līdz ___.___.20___.

Nr. p.k.	**Izmaksu pozīcijas nosaukums**	**Maksājuma dokuments** (maksājuma uzdevums / čeks / kvīts u. c.)		**Darījumu apliecinošo dokumentu nosaukums un numurs** (rēķini, līgumi, akti u. c.)	**Maksājuma saņēmējs**	**Faktiskās izmaksas bez PVN**
		Datums	Dokumenta nosaukums, numurs			
1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**
					PVN*	
					Kopā	

(faktiski izlietotā līdzfinansējuma summa vārdiem)

* Atbilstoši saistošo noteikumu 3. punktam.

5. Pievienotie dokumenti:
☐ maksājumus apliecinoši dokumenti; ☐ fotofiksācijas jpg vai png formātā; ☐ citi:_____.

6. Atskaites sagatavotājs	
Vārds, uzvārds	
Amata nosaukums	
Tālrunis, e-pasta adrese	
Datums	
Drošs elekstroniskais paraksts	

Rīgas domes priekšsēdētājs *V. Kleinbergs*

Paskaidrojuma raksts
Rīgas domes 2026. gada 26. februāra saistošajiem noteikumiem Nr. RD-26-37-sn "Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā"

1. Mērķi un nepieciešamības pamatojums, tostarp raksturojot iespējamās alternatīvas, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi

Rīgas dome 2024. gada 18. decembrī pieņēma saistošos noteikumus Nr. RD-24-318-sn "Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā". Gada laikā, kopš noteikumu ieviešanas un piemērošanas praksē, radušies priekšlikumi to papildināšanai un uzlabošanai, tostarp konsolidējot ietverto *de minimis* regulējumu. Ņemot vērā, ka grozījumu apjoms pārsniedz pusi no spēkā esošajiem noteikumiem, ir sagatavoti jauni saistošie noteikumi.

Saistošo noteikumu "Par līdzfinansējuma piešķiršanu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Rīgā" (turpmāk – saistošie noteikumi) mērķis ir sekmēt sociālās uzņēmējdarbības attīstību Rīgā, piešķirot finanšu līdzekļus sociālā uzņēmuma statusu ieguvušiem uzņēmumiem fiziskās vides piekļūstamības uzlabošanai (turpmāk – līdzfinansējums), pielāgojot darba vai pakalpojumu sniegšanas vidi personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem.

Rīgas valstspilsētas pašvaldība (turpmāk – Pašvaldība) Rīgas attīstības programmas 2022.–2027. gadam 7. prioritātē "Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta" ir izvirzījusi 7.6. uzdevumu "Radīt daudzveidīgas nodarbinātības iespējas personām ar invaliditāti", vienlaicīgi norādot, ka šī mērķa sekmīgai sasniegšanai ir nepieciešams atbalstīt sociālās inovācijas un sociālo uzņēmējdarbību[1], kas palīdz risināt sabiedrībai aktuālas problēmas. Sociālie uzņēmēji ir ieinteresēti attīstīt konkurētspējīgu, inovācijās balstītu uzņēmējdarbību, kas saskan ar Rīgas attīstības programmas 2022.–2027. gadam 8. prioritāti[2], tāpēc Pašvaldībai ir nepieciešams veicināt sociālo uzņēmumu attīstību, lai pēc iespējas sekmīgāk realizētu Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 9. un 12. punktā noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas – nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā un sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā. Viens no uzņēmējdarbības attīstības veicināšanas instrumentiem ir finansiāla atbalsta sniegšana. Saistošie noteikumi nepieciešami, lai reglamentētu minētā atbalsta sniegšanu, kas ir Pašvaldības brīvprātīga iniciatīva. Pašvaldību likuma 5. pantā noteikts, ka pašvaldība savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs var brīvprātīgi īstenot iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja tās nav citu institūciju kompetencē un šādu darbību neierobežo citi likumi.

Atbilstoši Pašvaldību likuma 44. panta otrajai daļai, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, pašvaldības dome var izdot saistošos noteikumus.

Lai veiksmīgāk pietuvotos Rīgas attīstības programmas 2022.–2027. gadam 7. prioritātē "Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta" izvirzītajam 7.6. uzdevumam un Pašvaldības Labklājības departamenta 2022. gada pētījumā "Kas traucē Rīgai kļūt par pieejamāko pilsētu Eiropā?"[3] konstatēto problēmu risinājumam, saistošajos noteikumos noteikts, ka pakalpojumu sniegšanas vides piekļūstamības risinājums izstrādājams, ne tikai domājot par personām, kas uzskatāmas par personām ar invaliditāti Invaliditātes likuma izpratnē, bet par visām personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem neatkarīgi no tā, vai tām noteikta invaliditāte vai nē, un precizēts attiecināmo izmaksu uzskaitījums, koncentrējoties uz fiziskās vides piekļūstamības uzlabošanu. Savukārt pielāgojamā pakalpojumu sniegšanas vide saistošo noteikumu izpratnē ir vide, kurā komersants veic savu saimniecisko darbību, pārdodot preces vai sniedzot pakalpojumus.

Ņemot vērā, ka līdzfinansējuma programmas pirmajā realizācijas gadā par līdzfinansējuma saņemšanu nebija intereses nevalstiskajām organizācijām, kas vēlētos dibināt uzņēmumu un iegūt sociālā uzņēmuma statusu, un saprotot, ka šīm organizācijām vienlaicīga sociālā uzņēmuma statusa iegūšana un vides piekļūstamības projekta realizācija varētu būt apgrūtinoša un negatīvi ietekmēt kā vienu, tā otru procesu, precizēts, ka pieteikuma iesniegšanas brīdī pretendentam ir jābūt ieguvušam sociālā uzņēmuma statusu.

Lai dotu sociālajiem uzņēmumiem vairāk laika iepazīties ar jaunajiem līdzfinansējuma programmas noteikumiem, kā arī sabalansētu administratīvo resursu starp visām Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centra Rīgas uzņēmēju atbalsta kontaktpunkta administrētajām atbalsta programmām, saistošajos noteikumos noteikts jauns pieteikumu iesniegšanas sākuma datums.

Lai nodrošinātu, ka telpu pielāgojums ir saskaņots ar telpu īpašnieku arī ar būvniecību nesaistīta vides piekļūstamības risinājuma gadījumā, ietverta prasība iesniegt telpu īpašnieka saskaņojumu vides piekļūstamības uzlabošanai telpām, ja tiesības veikt šādas darbības nav ietvertas jau telpu lietošanas (nomas līguma) dokumentā.

Lai mazinātu pretendentam iesniedzamo dokumentu apjomu, izslēgta prasība pieteikumam pievienot maksājumu apliecinošus dokumentus; tie ir pievienojami atskaitei.

Ņemot vērā, ka visa pieteikuma izskatīšanai nepieciešamā informācija ir pieejama Būvniecības informācijas sistēmā (turpmāk – BIS), prasība iesniegt saskaņotu būvniecības dokumentāciju aizstāta ar prasību norādīt BIS sistēmā akceptētās BIS lietas numuru.

Lai ievērotu konsekvenci ar citu Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centra Rīgas uzņēmēju atbalsta kontaktpunkta administrēto atbalsta programmu tiesisko regulējumu un veidotu to atbilstoši Finanšu ministrijas rekomendācijām, *de minimis* atbalsta nosacījumi konsolidēti vienā nodaļā.

2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu, iekļaujot attiecīgus aprēķinus
Finansējums tiek piešķirts no budžeta programmas 01.25.00. "Apkaimju attīstības programma" līdzekļiem kārtējā kalendāra gadā Pašvaldības budžetā paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros.
Pašvaldības budžeta izdevumi atkarīgi no iesniegto projektu skaita un to realizācijai piešķirtajiem finanšu līdzekļiem.

3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci (aktuālā situācija, prognozes tirgū un atbilstība brīvai un godīgai konkurencei)
Rīgas attīstības programmas 2022.–2027. gadam 7. prioritātes 6. uzdevums ir "Veicināt sociālās atstumtības riskam pakļauto rīdzinieku integrāciju darba tirgū"[4].
Ministru kabineta 2018. gada 27. marta noteikumi Nr. 173 "Noteikumi par sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupām un sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanas, reģistrēšanas un uzraudzības kārtību" nosaka, ka personas ar invaliditāti ir uzskatāmas par sociālās atstumtības riskam pakļauto personu grupu. Invaliditātes likuma 5. panta pirmajā daļā noteikts, ka invaliditāte izpaužas kā funkcionēšanas ierobežojums, kas ietekmē personas garīgās vai fiziskās spējas, darbspējas, pašaprūpi un iekļaušanos sabiedrībā.
Pašvaldības Labklājības departamenta 2022. gada pētījumā "Kas traucē Rīgai kļūt par pieejamāko pilsētu Eiropā?"[5] ir secināts, ka situācija ar vides piekļūstamību personām ratiņkrēslos ir tālu no optimālas, un ietverta rekomendācija veicināt vides piekļūstamības nodrošināšanu gan publiskā, gan privātā īpašumā esošās ēkās Pašvaldības administratīvajā teritorijā. Minētajā pētījumā secināts, ka vides piekļūstamības uzlabošanai privātīpašumā esošās ēkās kā motivējošs faktors varētu būt līdzfinansējums. Šajā pētījumā arī norādīts uz nepietiekamu vides uzlabošanu personām ar redzes un dzirdes traucējumiem. Piekļūstama fiziskā vide pozitīvi ietekmē ievērojami plašāku Rīgas iedzīvotāju loku, ne tikai personas ar invaliditāti. Tā ir aktuāla arī senioriem, vecākiem ar maziem bērniem un cilvēkiem ar pārejošiem kustību traucējumiem (piemēram, pēc traumas u. c.).
Sociālā uzņēmuma likuma 2. pantā ietvertā sociālā uzņēmuma definīcija paredz, ka sociālā uzņēmuma statuss var tikt piešķirts uzņēmumam, kas nodarbina mērķa grupas, tostarp personas ar invaliditāti, vai uzlabo dzīves kvalitāti sabiedrības grupām, kuru dzīvi ietekmē sabiedrībai būtiskas problēmas, vai veic citas sabiedrībai nozīmīgas darbības, kas rada ilgstošu pozitīvu sociālo ietekmi. Jebkuram no normā minētajiem pozitīvas sociālās ietekmes veidiem fiziskās vides piekļūstamība ir izšķiroša, lai uzņēmums savu pozitīvo ietekmi vērstu vai preci vai pakalpojumu piedāvātu personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem, tādēļ tā ir būtisks priekšnosacījums arī sociālās uzņēmējdarbības veikšanai un attīstībai, bet šo vajadzību apmierināšana nereti no sociālā uzņēmēja prasa nesamērīgi lielus finanšu ieguldījumus. Par iespējami nesamērīga sloga uzlikšanu, jo īpaši to attiecinot uz mazajiem un vidējiem uzņēmējiem, norādīts arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa direktīvā (ES) 2019/882 "Par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām"[6].
Sociālajiem uzņēmējiem Rīgā pašlaik ir pieejamas dažas publiskā un privātā sektora piedāvātas grantu programmas, tomēr tās nepiedāvā iespēju grantu izmantot fiziskās vides piekļūstamības uzlabošanai, it sevišķi būvniecībai, vai to piedāvātais finansējums šādu darbību veikšanai ir nesamērīgi mazs.
Līdzfinansējuma programma, nodrošinot piekļūstamu vidi personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem, sekmēs sociālās uzņēmējdarbības un iekļaujošas vides attīstību, vienlaikus veicinot sabiedrības sociālo mijiedarbību. Piekļūstamas vides nodrošināšana dos iespējas personām ar invaliditāti iekļauties darba tirgū, sekmēs to nodarbinātību un dzīves kvalitāti.
Līdzfinansējuma programma radīs labvēlīgus apstākļus sociālās uzņēmējdarbības attīstībai, veicinot jaunu uzņēmumu veidošanos un esošo uzņēmēju iespējas paplašināt to piedāvājumu. Tas palielinās nodarbinātību un veicinās ekonomisko aktivitāti Pašvaldības teritorijā, radot jaunas iespējas gan uzņēmējiem, gan iedzīvotājiem. Līdzfinansējuma programmas darbības rezultātā uzlabosies to sociālo uzņēmumu konkurētspēja, kuri ieguldīs finanšu līdzekļus vides piekļūstamības uzlabošanai, nodrošinot to piemērotību personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem, attiecībā pret uzņēmumiem, kuri šādus ieguldījumus neveic.
Līdzfinansējuma saņēmējiem ir pienākums vismaz divus gadus pēc atbalsta saņemšanas nodarbināt personas ar invaliditāti vai sniegt pakalpojumus personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem telpās, kurās veikta vides pielāgošana. Telpas, kurās uzlabota vides piekļūstamība, iegūst ilgstošu un paliekošu pievienoto vērtību ne tikai atbalsta saņēmējam, bet sabiedrībai kopumā. Šis nosacījums nodrošina, ka atbalsts tiek izmantots ilgtspējīgi un veicina gan sociālās uzņēmējdarbības attīstību, gan vides piekļūstamību Pašvaldībā.
Saistošie noteikumi paredz, ka līdzfinansējums tiek piešķirts kā *de minimis* atbalsts, ievērojot Eiropas Komisijas 2023. gada 13. decembra Regulas (ES) Nr. 2023/2831 "Par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam" nosacījumus. Tas nozīmē, ka atbalsta apmērs ir ierobežots un tiek uzraudzīts, lai nepieļautu pārmērīgu atbalstu vienam uzņēmumam, kas varētu kropļot konkurenci tirgū.

4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām gan attiecībā uz saimnieciskās darbības veicējiem, gan fiziskajām personām un nevalstiskā sektora organizācijām, gan budžeta finansētām institūcijām
Saistošie noteikumi paredz administratīvas procedūras pretendentiem, kas vēlas saņemt līdzfinansējumu.
Ar saistošajiem noteikumiem noteikts dokumentu apjoms, kas jāiesniedz kopā ar pieteikumu, piemēram, ar fiziskās vides piekļūstamības uzlabošanu saistītajai būvniecībai; sākotnēji pretendentam jāsaņem nepieciešamie ar būvniecību saistītie dokumenti un vides piekļūstamības eksperta atzinums par paredzētā būvniecības risinājuma atbilstību pretendenta izvirzītā mērķa sasniegšanai. Tādējādi pretendentam jau iepriekš ir jāveic noteiktas administratīvas procedūras.

5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem
Saistošie noteikumi veicina Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 12. punktā minētās pašvaldības autonomās funkcijas – sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā un 9. punktā noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas – nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā izpildi.

Saistošo noteikumu izpildei nav nepieciešams veidot jaunas Pašvaldības institūcijas, darba vietas vai paplašināt esošo institūciju kompetenci.
6. Izpildes nodrošināšana Saistošo noteikumu izpildi nodrošina Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centrs.
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana Pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir leģitīmi un rīcība ir atbilstoša augstāka juridiskā spēka tiesību normām. Saistošie noteikumi neparedz papildu ierobežojumus privātpersonām, tādējādi nav nepieciešams veikt samērīguma pārbaudi. Pašvaldības ieguldījums un izvirzītās prasības ir samērīgas attiecībā pret atbalstu, ko saņems privāto tiesību juridiskās personas. Saistošie noteikumi ir atbilstoši iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai – sniegt lielāku atbalstu uzņēmējdarbībai, kas veicina sociālās atstumtības riskam pakļautas iedzīvotāju grupas – personu ar invaliditāti iesaisti nodarbinātībā un personu ar funkcionēšanas ierobežojumiem iesaisti sabiedriskajā dzīvē Pašvaldības administratīvajā teritorijā.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām, tostarp sabiedrības viedokļa noskaidrošanā gūtā informācija Saņemta Finanšu ministrijas 2026. gada 21. janvāra vēstule Nr. 7-4/18/175 par plānotā komercdarbības atbalsta sākotnējo izvērtēšanu, kurā norādīts, ka saistošo noteikumu projekts atbilst komercdarbības atbalsta regulējuma (Eiropas Komisijas 2023. gada 13. decembra Regula (ES) Nr. 2023/2831 "Par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam") normām un ministrijai nav iebildumu pret saistošo noteikumu apstiprināšanu. Saistošo noteikumu projekta izstrādes laikā notikušas konsultācijas ar nodibinājumu "Invalīdu un viņu draugu apvienība "APEIRONS"", kas kopumā paudis atbalstu šādu noteikumu izstrādei un vienlaicīgi aicinājis vienveidīga projektu izvērtējuma nodrošināšanai saistošajos noteikumos iekļaut prasību pēc Labklājības ministrijas izsniegtas apliecības par sekmīgu vides un informācijas piekļūstamības mācību apguvi vides piekļūstamības ekspertiem. Šāda prasība iekļauta. Vides un informācijas piekļūstamības ekspertu saraksts atrodams Labklājības ministrijas tīmekļvietnē https://www.lm.gov.lv/lv/vides-un-informacijas-pieklustamibas-eksperti. Saistošo noteikumu projekts no 2026. gada 16. janvāra līdz 2026. gada 30. janvārim sabiedrības viedokļa noskaidrošanai tika publicēts Pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv. Saņemti divi viedokļi, kuros nav sniegti priekšlikumi izstrādāto saistošo noteikumu pilnveidei, bet paustas uzņēmēju vēlmes pēc pieejamā atbalsta klāsta paplašināšanas. Viedokļi pieņemti zināšanai.

[1] Rīgas attīstības programma 2022.–2027. gadam – https://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2022/07/AP2027_Programma_Apstiprinata_1284.pdf

[2] Turpat

[3] Pašvaldības Labklājības departamenta pasūtījuma – SIA "Projektu un kvalitātes vadība" veiktā pētījuma gala ziņojums, 2022. gads – https://ld.riga.lv/departaments/rigas-valstspilsetas-pasvaldibas-labklajibas-departamenta-petijumi/

[4] Rīgas attīstības programma 2022.–2027. gadam – https://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2022/07/AP2027_Programma_Apstiprinata_1284.pdf

[5] Pašvaldības Labklājības departamenta pasūtījuma – SIA "Projektu un kvalitātes vadība" veiktā pētījuma gala ziņojums, 2022. gads

[6] Direktīva – 2019/882 - LV - EUR-Lex

Rīgas domes priekšsēdētājs *V. Kleinbergs*

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"